

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
BUNDITPATANASILPA INSTITUTE OF FINE ARTS

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

มาตรา 128

“ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
อันอาจคำนวณเป็นเงินได้”

www.bpi.ac.th
Tel: 02-4822176-78

มีวัฒนธรรมการรับของขวัญ : ทำอย่างไรให้ถูกระเบียบ
“แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับของขวัญ”

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา 128 และประกาศของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) รวมถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. 2565 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิด ที่อาจเกิดจากการกระทำโดยเข้าใจผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับรู้ รับทราบ และมีความเข้าใจในการคิดที่จะให้ของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่าควรจะต้องทำอะไร

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ในที่นี้ หมายถึง

เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 4 ซึ่งหมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือ รัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่ กฎหมายบัญญัติและให้หมายความรวมถึง กรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้าง ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือ คณะบุคคล บรรดา ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบ ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. 2565

ได้หมายความถึง ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่

ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 วรรคหนึ่ง ได้วางหลักไว้ว่า

“ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด”

แต่มีข้อยกเว้นได้รับได้ 3 กรณี คือ

1.

เป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรรับได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออก โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย
ตัวอย่างเช่น เงินเดือน ค่าวิทยากร เบี้ยประชุม เป็นต้น

2.

เป็นการรับทรัพย์สินหรือเป็นประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาและเป็นไปตามฐานะานุรูป

3.

เป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์ของประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของ เจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ดังนี้

(1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จาก
บุคคลซึ่งมิใช่ญาติ โดยธรรมจรรยา ที่ได้รับเนื่องในโอกาสหรือ
เทศกาลสำคัญหรือโอกาสแสดงความยินดี การต้อนรับ
หรือตาม มารยาทในสังคม เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ วันเกิดของผู้รับ
งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น ที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจาก
แต่ละบุคคลแต่ละโอกาส **ไม่เกิน 3,000 บาท**

(2) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากการให้นั้น
เป็นการให้ ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป ซึ่งการให้เป็น ลักษณะให้โดยไม่กำหนด
ตัวผู้รับเป็นการเจาะจง ตัวอย่างเช่น ได้รับ จากการจับสลากการกุศล
การรับส่วนลดจากการซื้อรถยนต์ ส่วนตัว การรับของแจกจากการประชุม
สัมมนา การรับเงินสนับสนุนจากรัฐในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการคนละครึ่ง
โครงการเราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์...แต่มีความจำเป็นต้องรับ

กรณีต้องรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือ มีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท เนื่องจากมีความจำเป็นต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการ ดังนี้

1.

แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตน หรือไม่

2.

ในกรณีผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด นั้นแก่ผู้ให้โดยทันทีในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้ เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว และเมื่อได้ ดำเนินการตามข้อ 2. แล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว

3.

กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือ เทียบเท่า หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ และกรรมการในองค์การอิสระตาม รัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตาม ข้อ 1. และ 2.

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดฯ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึง 2 ปีด้วย และโดยเหตุที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ดังนั้น ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่า มากกว่า 3,000 บาท และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วใน หัวข้อ 1. และ 2. ย่อมถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. 2565 ดังต่อไปนี้ เพิ่มเติมด้วย

1. การให้ของขวัญ

- โดยหลักแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันมิได้ เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยม ซึ่งของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาทจากผู้ให้แต่ละคนและแต่ละโอกาส หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้และเจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชามิได้

2. การรับของขวัญ

มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) กรณีผู้บังคับบัญชารับของขวัญจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาทจากผู้ให้แต่ละคนและแต่ละโอกาส หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้
- (2) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันมิได้ เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาทจากผู้ให้แต่ละคนและแต่ละโอกาส หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้
- (3) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ โดยหลักแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ จากผู้ที่เกี่ยวข้องมิได้ เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยม ซึ่งมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาทจากผู้ให้แต่ละคนและแต่ละโอกาส หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมชาติของเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ควรพิจารณา ดังนี้

1. มีกฎหมายให้รับได้หรือไม่ ?

✓ มีกฎหมายให้รับได้

สามารถรับได้

2. เป็นการให้โดยธรรมจรรยาหรือไม่ ?

✓ ใช่

• รับจากบุพการี/ผู้สืบสันดาน/ญาติ

เหมาะสมตามฐานะของผู้ให้

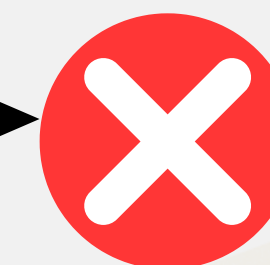
• รับจากบุคคลซึ่งไม่ใช่ญาติ

ไม่เกิน 3,000 บาท

• รับจากบุคคลทั่วไปโดยไม่เจาะจงผู้รับ

หากเกิน 3,000 บาท
และมีความจำเป็นอย่างยั้งต้องรับไว้

ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชา
สูงสุด ของหน่วยงาน

ไม่ใช่ = มีความผิด

หากได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

เกิน 3,000 บาท

ต้องทำอะไร ?

หากเจ้าพนักงานได้รับทรัพย์สินเกิน 3,000 บาท โดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องรับไว้เพื่อเป็นการรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1.

ต้องแจ้งรายละเอียดตามแบบฟอร์มที่กำหนด ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทรัพย์สิน โดยรายงานต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจถอดถอน แล้วแต่กรณี

2.

ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน วินิจฉัยว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นหรือไม่

3.

หากมีคำสั่งว่าไม่สมควรรับไว้ก็ให้ส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที หรือหากไม่สามารถคืนได้ ให้ส่งมอบเป็นสิทธิของหน่วยงานโดยเร็ว

เจ้าพนักงานของรัฐตำแหน่งต่าง ๆ

จะต้องรายงานการรับทรัพย์สินต่อใคร

ผู้มีหน้าที่รายงานทรัพย์สิน

1. เจ้าพนักงานของรัฐ
2. หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า/กรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
3. ผู้บริหาร/รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร/สมาชิกสภาท้องถิ่น
4. ประธานและกรรมการองค์การอิสระ/ผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน
5. สมาชิกผู้แทนราษฎร/สมาชิกวุฒิสภา

แจ้งรายละเอียด
ตามแบบฟอร์มที่
กำหนด ภายใน 30 วัน
นับแต่วันที่ได้รับ
ทรัพย์สิน
ต่อ...

ผู้มีอำนาจพิจารณา

1. หัวหน้าส่วนราชการ ผู้มีอำนาจสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
2. ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
3. ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
4. คณะกรรมการ ป.ป.ช.
5. ประธานสภาผู้แทนราษฎร/ประธานสภาวุฒิสภา

